

Julie Lardon

LUMI VIITOARE

Orașele

Ilustrații: Sarah Velha

Traducere: Gina Belabed

NICULESCU **kids**

Cuprins

Introducere	7
De la cetatea antică la orașul modern	9
Primele orașe	10
Cetățile antice	14
Orașele medievale	18
Orașe importante	22
Orașe mai frumoase	25
Orașe atractive	26
Orașe în plină dezvoltare	33
Colonizarea și migrațiile	34
○ populație urbană	38
○ urbanizare progresivă	43
Orașe suprapopulate	44
Orașe poluate	46
Orașe care se extind	48
Reinventarea orașului	53
Mărirea orașelor	54
Proiecte faraonice	66
Asigurarea hranei	70
Orașe-păduri	74
Transporturi inovatoare	76
Energii durabile	80
Orașe conectate	82
Concluzii	84
Pentru a afla mai multe...	86

Introducere

În prezent, pe planeta noastră trăiesc aproximativ 8 miliarde de locuitori, iar peste jumătate dintre aceștia locuiesc în orașe. Organizația Națiunilor Unite (ONU) și Banca Mondială (BM) prevăd că, până la jumătatea secolului XXI, în anul 2050, populația de pe Terra va ajunge la aproape 10 miliarde de oameni, dintre care 6 până la 7 miliarde vor locui în zonele urbane.

În cele mai mari orașe din lume, precum Tokio din Japonia, São Paulo din Brazilia, Delhi din India sau New York din Statele Unite ale Americii, populația va crește considerabil, în timp ce metropolele moderat populate de astăzi vor deveni în viitor foarte aglomerate.

Deși orașele sunt așezări umane ce concentrează locuințele, locurile de muncă și viața economică, ele sunt totodată

reprezentate deseori ca niște spații unde calitatea vieții este sacrificată din cauza zgomotului, a poluării, a consumului de energie sau a aglomerărilor din trafic.

În literatură, ca și în cinematografie, numeroși autori de ficțiune au imaginat orașul secolului XXI. Dar oare cum vor arăta în realitate acestea?

Vor trebui depășite încă multe obstacole pentru a putea hrăni și conecta locuitorii orașelor, din ce în ce mai numeroși, oferindu-le, în același timp, condiții pentru a trăi bine împreună și a-și îmbunătăți calitatea vieții.

Într-un moment în care vorbim frecvent despre schimbări climatice, energii noi și progres tehnologic, orașul va trebui să fie motorul unei transformări către o planetă mai ecologică.

Primele orașe

Primelile orașe apar în neolitic, o perioadă care se întinde de la anul 8500 până la aproximativ 3000 î.e.n. În acele vremuri, grupurile de oameni au început să stăpânească agricultura și creșterea animalelor. Ei au renunțat treptat la stilul de viață nomad pentru a deveni sedentari, adică s-au stabilit într-un loc în care condițiile de viață erau favorabile și au rămas acolo. Oamenii acelei epoci au încetat să mai locuiască în colibe ridicate din piei de animale și și-au construit case solide: din piatră sau cărămidă și din chirpici, un amestec de pământ și paie. Gruparea acestor adăposturi a dat naștere satelor, iar apoi orașelor. Jerihon, din Palestina, este unul dintre cele mai vechi orașe identificate de arheologi. Potrivit acestora, unele construcții din pia-

tră datează din anul 9000 î.e.n. Printre cele mai vechi ruine, ei au găsit urmele unui zid de apărare care înconjura orașul și care ajungea la 5 m înălțime, ale unui turn de 8,5 m și ale unui lăcaș de cult.

În mileniile al VII-lea și al VI-lea î.e.n., orașul Çatalhöyük, din Anatolia (o regiune situată în Turcia de astăzi), a fost și el unul dintre cele mai importante din lume.

Arheologii au găsit aici locuințe din cărămidă, cu mai multe încăperi, care erau accesibile de pe acoperiș. Acest oraș nu avea străzi, așa cum au localitățile moderne. Se crede că adăpostea câțiva mii de locuitori, pe o suprafață de aproximativ 12 hectare.

Mai târziu, spre sfârșitul mileniului al V-lea î.e.n., în estul Europei au apărut orașe importante, mai ales în Ucraina, România și

Republica Moldova. Numeroase vestigii, scoase la iveală în timpul săpăturilor arheologice, au condus la găsirea urmelor acestor prime orașe europene.

Orașul Solnitsata, descoperit în anul 2005 pe teritoriul Bulgariei, este unul dintre cele mai vechi cunoscute în Europa.

În Ucraina, de exemplu, în orașele Nebelivka, Maidanețke și Dobrovody, care la acea vreme aveau câțiva mii de locuitori, au fost găsite resturi de locuințe, străzi și fortificații. În anul 2005, pe teritoriul Bulgariei a fost descoperit orașul Solnitsata, considerat de unii ca fiind cel mai vechi oraș din Europa cunoscut până în prezent. El s-ar fi dezvoltat între anii 4700 și 4200 î.e.n. Arheologii au putut găsi aici sanctuare, o poartă, un bastion și niște ziduri.

În jurul mileniului al III-lea î.e.n., în Mesopotamia s-au construit orașe și cetăți, între două mari fluvii, Tigru și Eufrat (în Irakul de astăzi). Dintre acestea, Uruk era unul dintre cele mai importante. În jurul anului 5000 î.e.n., acesta a început să se extindă pe malul Eufratului, iar în anul 3000 î.e.n. ar fi ajuns să aibă până la 45.000 de locuitori. Aici au fost descoperite un edificiu religios, un zigurat*, precum și numeroase rute comerciale, ceea ce poate însemna că Urukul era în acea epocă un important centru politic și religios. Potrivit cercetătorilor, în acest oraș a fost inventat scrisul.

Puțin mai târziu, începând cu mileniul al II-lea î.e.n., un alt oraș a avut o importanță considerabilă în această regiune mesopotamiană: Babilonul. În jurul anului 1750 î.e.n., el ar fi avut aproape 65.000 de locuitori. Ur și Ninive erau, de asemenea, niște puternice orașe comerciale și religioase.

* Edificiu în formă de piramidă în trepte, pe a cărei ultimă platformă se află un templu. (n. red.)

Orașe care se extind

Concentrarea activităților economice, politice și culturale în orașe atrage aici din ce în ce mai mulți locuitori. De aceea, este nevoie ca de-a lungul timpului să se construiască mai multe clădiri, locuințe, căi de comunicație și să se amenajeze rețele de apă, gaz, electricitate sau de telecomunicații (telefonie, internet etc.). Drept urmare, suprafața orașelor crește și erodează din mediul rural.

Un studiu efectuat de cercetătorii americani arată că, dacă în secolul XXI urbanizarea va continua în același ritm ca în ultimii 30 de ani, suprafața orașelor din lume ar putea ajunge până la 1,6 milioane km² – adică de două ori și jumătate

suprafața Franței metropolitane – față de aproximativ 650.000 km² în prezent. Majoritatea orașelor în expansiune se află în Asia, îndeosebi în India și în China, precum și în regiunile dinamice din Africa.

Această creștere nu este lipsită de urmări: din punct de vedere social, populațiile cele mai sărace sunt adesea cele mai îndepărtate de centrul orașului, mai ales în țările în curs de dezvoltare, fiind concentrate în bidonville-uri. Dacă extinderea orașului nu este anticipată și planificată, inegalitățile în rândul populațiilor se vor menține și chiar se vor accentua.

Această extindere are consecințe importante și în ceea ce privește mediul înconjurător. În general, construirea de noi

infrastructuri necesită defrișarea unor parcele întinse.

Dar vegetația din care sunt alcătuite pădurile contribuie la absorbția gazelor cu efect de seră precum CO₂, principala cauză a încălzirii globale. Poluarea provocată de activitățile locuitorilor de la oraș ar crește, în timp ce vegetația care ar trebui să o absoarbă ar fi din ce în ce mai puțină.

Pe de altă parte, distrugerea zonelor rurale are drept consecință reducerea biodiversității. Într-adevăr, extinderea orașelor

distruge habitatul multor specii, care sunt adesea deja amenințate cu dispariția. Dacă în unele țări dezvoltarea urbană face obiectul unor planuri reglementate, multe state vor trebui să pună rapid în aplicare anumite reguli pentru a evita extinderea haotică a megalopolisurilor.

În plus, de acum înainte, liderii politici trebuie să reflecteze la tipurile de orașe pe care vor să le fondeze în anii următori și să ia decizii în consecință. Apar din ce în ce mai multe modele de orașe durabile, cu un impact mai mic asupra mediului.

Proiecte faraonice

În lume, în prezent se află în construcție, în zone complet virgine, niște orașe gigantice. De cele mai multe ori, acest gen de proiect colosal permite liderilor autoritari să-și afirme și mai mult puterea, cu riscul ca aceste orașe să fie, uneori, doar iluzia unui viitor oraș perfect.

Xiongan

Xiongan (în China)

Pentru a descongiona Beijingul, președintele chinez Xi Jinping a anunțat, în 2017, crearea unui oraș nou, Xiongan, la 100 km sud de capitală. Acesta ar trebui să se extindă pe 2.000 km² și să găzduiască spitale, universități sau industrii de înaltă tehnologie.

De asemenea, el ar trebui să favorizeze ecologia și apropierea de natură, astfel că aici nu vor putea circula automobile, nici nu se vor construi clădiri de peste cinci etaje. Tehnologia, cu roboți și camere video, va fi însă prezentă peste tot. Guvernul chinez prevede astfel că, până în 2035, Xiongan va avea o populație de 6 milioane de locuitori.

Neom (în Arabia Saudită)

În mijlocul deșertului, pe malul Mării Roșii, Arabia Saudită ar trebui să construiască foarte curând Neom, un oraș futurist imaginat de prințul moștenitor Mohammed Bin Salman.

Dotat cu zgârie-nori, aeroport, port de agrement, terenuri de golf, parcuri de distracții și chiar o lună artificială care strălucește pe cer, acest oraș ar trebui să poată

găzdui circa un milion de locuitori, având o suprafață de 250 de ori mai mare decât cea a Parisului. Transportul ar trebui să se facă în capsule supersonice sau în taxiuri zburătoare.

Demn de un film SF, acest oraș futurist este astăzi proiectat în cel mai mare secret de către scenografi și producători de film.

Prima parte a acestui proiect în valoare de aproximativ 500 de miliarde de dolari ar trebui să fie încheiată în anul 2025.

Neom